

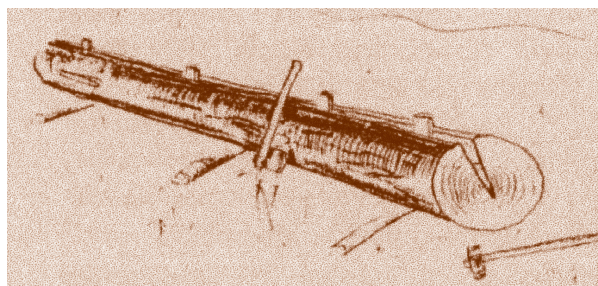


LOKALHISTORISK **Kalender 2025**



Sager i Ski — før under og etter vannsagene

I tillegg til fyringsved har tømmer og trelast gjennom alle tider vært en viktig næringsvei i Ski. Først med grovteljede rundstokker, og i middelalderen kom tilvirkning av trelast ved hjelp av øks og kiler. Stokken ble kløyvd med kiler til to halvstokker som ble pusset med øks. Dette ble kalt «huggenbord»,



Huggenbord med øks og kile.

og flere skogeiere i Ski drev med dette, hovedsakelig for materialer til husbygging. Furu var best til huggenbord, og det var hovedsakelig rot-stokken som ble brukt, mens resten av treet gikk til ved.

Det ble også utviklet en håndsag med håndtak i begge ender, der tømmerstokken ble lagt på en høy sagbukke, så én mann kunne stå under og én oppå stokken – og dra saga. Dette var tungt arbeid.

Det var stor trelastutførsel i middelalderen. Eks. i 1253 fikk kongen av England, Henrik den 3., hentet 3000 bord fra Norge til panel i Windsor slott. Kanskje fra Ski? Gokstadskipet ble også bygd av huggenbord.

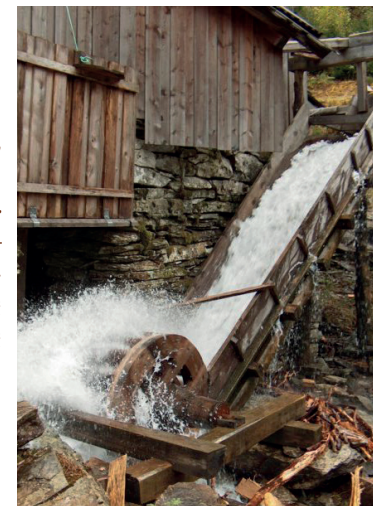


Huggenbord med håndsag og øks.

Omkring 1520 ble vannsager introdusert i Norge. Dette var «oppgangssager» som gikk opp og ned drevet av vannkraft, oftest med en demning oppstrøms for å samle opp vann. Sirkelsager kom langt senere – rundt 1850. Siggerudsaga var en av de første vannsagbrukene i Norge (ca. 1530).

Skuren fra oppgangssagene ble ofte grov og skakk, men de kunne nå skjære flere planker av en enkelt stokk. Dette fortrengte etter hvert huggenbord, og etterspørselen både innenlands og fra Europa økte. Fra våre områder kom trelastskipene til Drøbak, og store mengder trelast ble eksportert også fra Ski og Kråkstad. Det ble stor overavvirkning i våre skoger, da det var store penger å tjene. I 1599 berettes det i skriftlige kilder at Kråkstad ikke kunne skaffe skattetømmer til kongens sager, da det ikke lenger fantes grov furu. Flere

Illustrasjonsbilde av vannturbin: Vann gjennom renne eller rør + vannhjul og aksling som fikk sagbladet til å gå opp og ned inne på sagbruket.



Kråkstadbønder ble i 1650-60

årene stevnet for rovhogst. Men, hvis rykter på den tiden var rett, solgte Kråkstadbøndene heller trelast direkte til hollandske skippere i Drøbak, ofte til redusert pris, enn til byens borgere.

I 1655 var det i følge M. Østlids bygdebok for Kråkstad fra 1929, 12 vannsager i Kråkstad:

Kråkstad prestegård «En ringe bekkesag»

Roås drives av Rasmus Michelsen

Grønstedt drives av Guttorm Grønstedt

Boger drives av Gudbrand Boger

Lille Bru drives av Osloborger Christian Eskildsen

Store Bru drives av Osloborger Morten Jensen

Siggerud drives av Helge Siggerud og flere

Jaer drives av Iver Bjerke og Lauritz Jar

Fjeld drives av Oluf Fjeld (en ringe bekkesag)

Boger drives av Rolf Boger (en ringe bekkesag)

Bøler drives av Halvor Bøhler (en ringe bekkesag)

Dal drives av Asmund Dal

I 1662 innførte myndighetene **Byprivilegier**, som innebar at all trelast skulle kun selges til byborgere og i byene, og at sagbrukseiere ikke kunne selge trelast til andre.

På grunn av fare for full avskoging ble det i 1688 innført **Sagbruksprivilegier**. For å selge trelast måtte man ha bevilling (privilegert sagbruk). Mange sagbruk i landet ble nedlagt, men de fleste ble innskrenket/degradert til bygdesager.

De privilegerte sagbruk fikk førsterett på tømmer fra kommunen. Årlig kvantum trelast ble fastsatt av myndighetene. Bygdesagene fikk kun skjære tømmer hvis det var nok tømmer i området, og først etter at de privilegerte fikk nok.

Alle bord i bygdesagene måtte også skjæres med «vankant» (ikke rettskåret), slik at de ikke kunne selges. Alt de skar måtte bli i bygda, enten til eget bruk eller til naboer.

1688: Privilegerte sager i Ski:

Grønstvedt	- 2000 bord årlig
Fjeld	- 2700 bord årlig
Krokhol	- 2700 bord årlig
Siggerud	- 2000 bord årlig
Brusaga	- 2400 bord årlig
Vevelstad	- 3000 bord årlig

Haugbro, sagbruket tilhørte Nøstvedt/Ingier i Ås – antall bord ukjent

Etter 1688 ble flere vannsager nedlagt, men nye bygdesager fikk bevilling etter hvert, bl.a. ble en bygdesag ved Gjedsjø (1793-1907), en bygdesag i Sagdalen (Mørk/Rud) (1887-1917), og Bogersaga privilegert i 1767 med rett til å skjære 1000 bord. Flere av de minste sagene forsvant. Bølersaga som for

over 300 år siden var nederst i bekken før Fosstjernet, ved plassen Spretop, finnes det sparsomt med opplysninger om.

I 1826 var det registrert 10 vannsagbruk i Kråkstad herred, samt 5 bygdesager.

Sagbruksprivilegiene ble opphevet ved lov i 1854, og bygdesagene kunne da også selge fritt. Fra denne tid begynner dampdrevne sager (lokomobiler) å komme, deretter sager drevet av parafinmotorer, og etter det elektrisk drevne sager. Overgang til damp og etter hvert elektriske sager spredte seg raskt i Ski, og på mange steder dukket det opp nye sagbruk uavhengig av vannkraft. F.eks. Krokholesaga, Bogersaga, Gjedsjøsaga, Vevelstadsaga, Mørksaga m.fl., samt at det ble etablert mobile sagbruk mange steder. I Krokhol skog var det rundt 1920 5 lokomobiler i drift samtidig for å skjære tømmer.

Omtale av 9 utvalgte vannsager

SIGGERUDSAGA

Dette er den første vannsaga i Ski kommune, fra ca. 1530. Ved sagbruksprivilegiene i 1688 var en av betingelsene at det måtte ha vært sagbruk på stedet i minst 30 år. Det ble ført «tingsvitner»/rettsaker for å bevise dette. Fra rettsboken 1688: «Knut Greverud, 80 år, kunne huske 70 år tilbake, provede at i hans ungdomstid stod sag der hvor den nu stod; det hadde han og hørt av sine foreldre, og hans bestefars bror Michel, som bodde på Siggerud, og i den tid brukte gården og den tilliggende sag; så og hørte han av sin bestefar og bestemor at i gamle dage og i de tider de kunne minnes, visste de ikke av nogen krum tapp satt udi til sagens bruk, i stedet en tyrirot, som han mente kan ennu være til siune». Siggerudsaga ble kvantumssag, med rett til å skjære 2000 bord.

Siggerudsaga var en ordinær vannsag med skovelhjul som sto midt i elva nedenfor Bråtetjern, med 3-4 m fall.

Ca. i år 1900 ble Bråtetjernet demmet opp med ny demning, 4-5 m høy, og saga ble flyttet ca. 100 m opp fra elva i retning dagens badeplass, men fortsatt var vannkrafta i bekken kraftkilden. Dette var en svært avansert kraftoverføring med reimer og akslinger som overførte vannkrafta 100 m opp fra vannhulet. Sagbruket besto av sagbruk, takspionhovel, vedkløyver og en kjerrat som løftet tømret opp fra Bråtetjern. Siste ordinære skur var i 1943, men fortsatt sporadisk i bruk til leieskur fram til det ble revet i 1957.



Slik så Siggerud vannsag ut fra 1900 til 1957. Fra 1530 til 1900 sto sagbruket midt i elva der høyre hus står. Vannhulet sto midt i elva hele tiden. Kraftoverføring ca. 100 m med reimer/wire opp til sagbruket etter 1900. Bygget til venstre er vedhuggeriet.

Årsaken til at alt ble revet, var for å gi plass til en hønefabrikk. Fabrikken ble aldri bygd, og kun grunnmuren står igjen. Demningen fra 1900, solid bygd av svensker, er fortsatt intakt, og både turbinrør, murer etc. i turbinområdet er fortsatt å se. Det har også, i tillegg til vannsag, vært kornmølle ved Siggerudsaga i mange år (1800-tallet), med samme kraftkilde. Møllesteiner er fortsatt å se i området, og på Grønset.

KROKHOL VANNSAG

Krokhol vannsag ble etablert på 15-1600-tallet. Helt fram til 1. verdenskrig var Krokhol med sagbruk eid av «trelastbaroner/ plankeadelen» fra Christiania. Ble privilegert sag i 1688 med rett til å skjære 2700 bord. Kråkstad kommune kjøpte Krokhol gård/skog med sag i 1917. Vannsaga ble drevet fram til 1929, da ble sagbruket flyttet noen hundre meter nordover, Krokholplassen, og drifta ble overtatt av flisfyrt dampkjele/lokomobil. I 1937 ble drifta erstattet med parafinmotor, og i 1946 med dieselmotor.



Krokhol vannsag.

Krokholsaga ble nedlagt i 1955. For å skaffe jevn og nok vannføring, ble det bygd flere demninger oppstrøms. I dag er bare murer og deler av

demningsanlegget igjen – like ved Sagstua, rett sør for Krokhol gård.

I forbindelse med Kråkstad kommunes kjøp i 1917, ble det i tillegg til vannsaga etablert 5 lokomobilsager rundt omkring på Krokhol-eiendommen. Dette som del av kommunens finansiering av kjøpet.

FJELDSAGA

Denne vannsaga lå på gården Fjelds grunn, og var lokalisert i bekken mot Krokhol nord for Bindingsvann, like i nærheten av der Fjeld kraftstasjon ble etablert i 1913. For å få nok vann til skjæreperiodene ble flere demninger etablert oppstrøms (inkludert Bindingsvann). Saga var en

bekkesag med vannfall fra demning i Bindingsvann. Saga var i drift fra tidlig 1600-tall, og ble i 1688 godkjent som «privilegert sagbruk», med rett til å skjære og selge 2700 bord årlig. På den tid var dette en av de tre største vannsagene i Ski. Eierne av Fjeld gård eide også store deler av Østmarka, så det ble etablert demninger, tømmerrenner og fløtingsveier helt fra Vangen-området og ned til Bindingsvann og Fjeldsaga. Se demningskart i eget avsnitt om fløting av tømmer i nordøstre Ski.



Fjeldsaga.

Vannsaga på Fjeld ble nedlagt en gang på slutten av 1800-tallet, da det ble etablert et sagbruk drevet med damp (lokomobil) ved Bindingsvannet.

Dette var logistikkmessig en mye bedre beliggenhet enn nede i den trange elva. Fram til 1920-tallet var det flere dampsgbruk i området.

Kraftstasjonen som ble etablert på Fjeld i 1913 lå like ved den tidligere vannsaga, og brukte den samme vannkraften.

BRUSAGA

Denne saga lå under gården Lille Bru - ved et fossefall mellom Holetjern (136 moh.) og Langen (127,5 moh.). Saga ble anlagt en gang før 1655, og ble i 1688 privilegert kvantumssag med rett til å skjære og selge 2400 bord - en av de store sagene i kommunen. Vannsaga ble nedlagt på slutten av 1800-tallet, da dampsagene ble etablert «over



Ingen bilder av Brusaga vannsag, men bildet av Brusaga dampsg (ca. 1900) viser litt av omfanget og arbeidskraft-behovet – husmannsplassen Brusaga i bakgrunnen, og vannsaga sto i elva til venstre øverst i bildet.

alt». I Brusaga ble et stort dampsgbruk etablert nærmere Bruelven, og kapasiteten ble økt betraktelig. Kvantumsbegrensninger ble opphevet i 1860.

VEVELSTADSAGA

Vevelstad vannsag lå i bekken mellom Fosstjernet og Tussetjernet. Saga ble godkjent som privilegert sagbruk i 1688, med rett til å selge 3000 bord. Dette var dermed den største handelssaga i Ski. For å sikre nok vann i sageperiodene (hovedsakelig våren), ble det etablert en demning med vannmagasin nord for Bøleråsen, Dammyra. Her ble alt vann fra Bukkestitjern/Oksrud samlet opp. Det var også hus ved demningen, Dammyrplassen. Tufter igjen. Ellers var det en demning like oppstrøms saga i Vevelstadbekken. Ved full oppdemming her ble det en enorm innsjø oppstrøms, fra demningen over hele P-plassen til Vevelstad stasjon, over Fosstjernet og Bensekulpen, helt bort til der Sloraveien starter i dag – nesten like mye som flomkartet for 200-årsflom på Langhus vil bli – se kart.

Vannsaga var i drift til begynnelsen av 1900-tallet. Da ble den nedlagt, og sagbruket flyttet opp til der P-plassen til Vevelstad stasjon ligger i dag. Lokomobil drevet med damp ble drivkraften. I en periode ble samme dampkjele brukt både på Krokholsaga og på

Vevelstadsaga.

Reisevei på lokomobilen var t/r Krokhol til Hauketo stasjon, tog til Vevelstad. Denne operasjonen skjedde flere ganger i året. Det var sidespor for jernbanen ned til Vevelstadsaga. I 1937 ble damp-
teknikken erstattet



Kartet fra 1883 viser oppdemningen av sagdammen/Vevelstadsaga. Bildet er omtrent identisk med dagens flomkart ved en 200-årsflom.



Kart fra 1800 som viser Fossstjern (Hvevelstadvannet) og Tussetjern med saga imellom.



Steinhvelvsbrua / mulig demning like oppstrøms Vevelstad vannsag. Hovedveien fra Vevelstad til Oslo gikk oppe på brua. En av de flotteste steinhvelvsbruene i kommunen.

med parafinmotor, og i 1946 ble saga drevet elektrisk. Full drift på saga til 1963. Siste bygg revet i 1984, for å gi plass til P-plass.

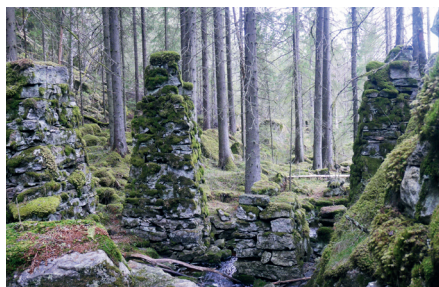
GJEDSJØSAGA

Denne vannsaga kom i drift ca. 1790. Fram til 1854 var dette en bygdesag, uten rett til salg av planker. Etter 1854, da sagbruksprivilegiene opphørte, berettes det om stor omsetning fra Gjedsjøsaga, ved bl.a. frakt av planker med hest til Christiania.

Vannsaga var i drift til 1907, og sagbruket ble revet i 1920. Inventaret, den dobbelte sagspindelen, selvtrekk, stillmaskin, ruller og brett fra saga, ble brukt i den nye Bøhlersaga som ble bygd samme år. Etter avslutning med vannsag, ble saga flyttet nærmere Gjedsjø, mellom Dammyrveien og Sagbekken v/Trøytve bru. Nå ble en permanent montert dampmaskin fyrt med ved og flis drivkrafta til saga.

Ca. 1912 ble dampsaga, uten kjent grunn, flyttet til Jørgenrud-krysset, og fikk navnet Skjegstadsaga.

I 1930-åra gikk de her over til parafindrif for sagbruket. Siste skur på Skjegstadsaga var i 1957.



Rester av Gjedsjøsaga.

MØRKSAGA (opprinnelig Rud-saga)

I 1787 fikk Svend Ottersen, eier av Rud gård, kongelig bevilling til å sette opp vannsag i et bratt parti av Sagdalsbekken, mellom Mørk gård og Fossstjernet. Tillatelsen gjaldt kun en bygdesag, og kun vankantede bord, ikke salg, og ingen planker ut av bygda. Først etter 1854 fikk saga selge trelast. I 1788 selger Ottersen bygdesagretten til Vevelstad gård. Så fulgte mange eiendomsskifter, som til slutt endte med at Mørk gård fikk sagrettighetene. Først var det en oppgangssag, senere ble det en mer effektiv sirkelsag.

For å skaffe nok vann i skjæreperiodene ble det etablert flere demninger oppstrøms, med den største ved Dammen. Sagbrukseier fikk rett til å demme opp de flate arealene innover mot Karlsrud gård – rett til å demme opp en alen over Karlsrud bro (postveien til Siggerud). Dette førte til at store jordbruksareal sto under vann. Vannsaga og en dampsag i tillegg ga eierne gode inntekter.



Saga står fortsatt på samme sted som den ble flyttet til i 1917.



I Sagbekken står fortsatt pilarer/murvegg etter saga.

Vannsaga var i drift til 1917, da den ble flyttet nærmere gården. Her ønsket de elektrisk motor, men det var foreløpig for lite strøm i området. Dampsag også her ble løsningen i en periode.

BOGERSAGA

Boger vannsag lå helt nede ved Langen i utløpet av bekken fra Buvannet. I 1655 var den en av 12 vannsager i Kråkstad herred. Ved utnevnelsen av privilegerte sager i 1688 var Bogersaga ikke med, selv om Boger den gang var en stor og mektig eiendom. Bogersaga fikk kun status som bygdesag, uten rett til å selge trelast. Men i 1767 fikk Bogersaga likevel statlig bevilling med rett til å selge 1000 bord (privilegert kvantumssag). Det var noe uvanlig at «bondesaga» Boger fikk slike privilegier – en særbehandling. Det var vanligvis kun utvalgte byborgere som fikk skjære og selge trelast. Etter 1854 ble det heldigvis slutt på denne «diskriminerende» ordningen i hele landet.

Demningen til Bogersaga lå ved utløpet av Buvannet. Da høydeforskjellen mellom Buvannet og Langen bare er to meter, ble det behov for



Arbeidere ved Bogersaga 1920.

en høy demning for å få nok vann og trykk til saga. Resultatet oppstrøms ble en kjempeinnsjø, som dekket arealene mot og inklusive både Jørgenrudtjernet og Gjedsjøvann - mye jordbruksland ble neddemmet. Dette vitner om at sagbruksvirksomhet var svært viktig i samfunnet. I 1855 fikk naboeiene til Boger imidlertid nok, og det ble inngått en avtale om å rive demningen i Buvannet. Avtalen ble inngått mellom gårdene Boger, Gjedsjø, Skjegstad, Jørgenrud og Stubberud, og godtgjøringen til Bogerbonden var 900 spd (tilsvarer 297000 kroner i 2023).

Etter rivingen etablerte Bogerbonden et dampdrevet sagbruk i nordenden av Bogervannet. Sagbruksvirksomheten ble lagt ned i begynnelsen av 1950-årene. Saga brant i 1958.

GRØNSTVEDTSAGA

Saga var i drift fra 1530-årene og til 1860-70 årene. I 1832 ble huset på Grønstvedt restaurert, og alt tømmeret ble skjært med oppgangssaga. Noen hundre meter ovenfor saga var det i elvefaret anlagt en dam, i tilknytning til et lite fossefall som senere

ble sprengt ut. Fra dammen gikk en renne ned til overløpsvannhjulet til saga. Hvor mye tømmer som ble skjært ved saga vites ikke, men at det var en god del er ganske så sikkert.

Det var langt til neste sag, og «trelastbaron» Bernt Anker kjøpte rundt 1780 Grønstvedt for å få tilgang til saga. Anker hadde da kjøpt mye skog i Ski, blant annet Grøstad og Bekkevar. Tømmeret herfra ble kjørt til Asperkastet, rett syd for Asper Bru, og fløtet derfra til Grønstvedt. Det ble skjært tømmer som skulle videre til Son, Hølen og Drøbak, for videre salg der. Fra saga ble det ferdig skjærte tømmeret fraktet ut via Jaer og Kroer, der det var ganske flatt.

Sirkelsaga kom rundt 1860/1870, og rent teknisk var det ikke vanskelig å bygge om fra oppgangssag til sirkelsag, men det er usikkert om det ble gjort på Grønstvedt. I 1918 var det kommet strøm til bygda, og da bygde bestefaren til Knut Solberg en sag rett ved gården. Muligens ble det brukt elementer fra den gamle vannsaga, men det er usikkert.



En pilar og rester av en oppbygd mur av stein er de synlige rester i dag av vannsaga ved Grønstvedt.

Når det ble for lite tømmer i nærområdene til sagbrukene, måtte tilgjengelig tømmer fraktes lenger utenfra. Fløting er transport av tømmer nedover vassdrag, og dette ble også benyttet i stor utstrekning i nordøstre del av Ski, med demninger og tømmerrenner. Dette tømmeret fra Østmarka skulle til sagbrukene ved Fjeld og Krokhol. I 1853 ble det som «et engangstilfelle» også fløtet store mengder tømmer nedover Kråkstadelva. Dette tømret skulle fra Grøstad-skogene til Moss! Før fløting måtte tømret barkes, slik at det fløt lettere. Kråkstadelva ble også brukt til fløting av tømmer til Grønstedtsaga.



Bindingsvann. Demningene var også viktige for å regulere vannmengden til vannsagene. Dette storstilte fløtings-systemet viser at sagbruksvirksomhet var svært lønnsomt. Det trengtes mye mannskap, og det berettes om flere ulykker under fløta. I boka «Østmarka» av Sigurd Senje (2003) fortelles følgende historie fra Torerdammen ca. 1880: «*Torer Fjeld var skogfullmektig under daværende eier «hr. Dybwad». Det var mye grovt tømmer i fløta dette året, og de trengte mye vann. Tømret satte seg fast, og Torer skulle prøve å løse floken. Han fikk løsnet tømmeret, men kom seg ikke unna og ble tatt av strømmen.* Fløterne Per Vangen og Ingebrikt Skjelbreia hogg fløterhaka i klerne hans, men klerne revnet, og han ble borte. Dagen etter fant de han igjen i Bindingsvannet, og da var det ikke et helt bein igjen i kroppen hans».

Dammen i Bindingsvann ble rehabilitert i 1992 av Oslo kommune (fallrettighetseier), og likeledes ble Nedre Sagdam «iffet opp» av Fjeld gård noe senere.

Den store tømmerfløta i Kråkstadelva 1853 – mye brennevin.

Saken var at en tømmeroppkjøper i Moss, ved navn

*«Det ble meget tømmer
vi kjørte, det meste til
Kråkstad-elva ved Asper
bro, og påtok oss å fløite
det til Hul i Hobøl til
elva der. Det var et meget
dristig foretagende av oss,
at vi påtok oss fløitningen
på den, der er så uvisst
med vannføringen.
Fløitingen måtte foregå
om våren når sneen gikk.
Det ble meget besvær; for
sneen gikk om våren for
solen; om aftene hadde vi
så meget vann at tømeret
fløt innover og langt
opover jordene, så vi til
dels måtte få hester og kjø*

Bror til Ole Brodbøl tok en tom og festet et brennevinsanker og hengte om halsen på sig, og gikk langs elva og skjenkte folkene, så de ble meget «modige». Det har aldri vært fløitet så meget tømmer i Kråkstad elv hverken før eller siden».



Kråkstadelva den gang, var ikke rett som i dag, men full av svinger. Så derfor var nok fløtingen i 1853 en stor utfordring. Dette bildet av Kråkstadelva fra 1969 viser elva etter utretting, men fortsatt ses konturene av hvor elva en gang gikk.



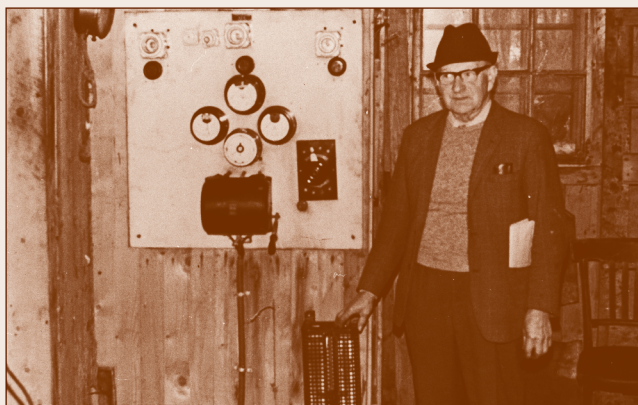
Kart over fløtingsveiene og demninger i nordøstre Ski på 17- og 1800-tallet (hentet fra Follominne årbok 1996 – forfatter Reidar Haugen): Flere av demningene er fortsatt i bruk, men i dag kun av estetiske formål (Bindingsvann og Svartoren). Uten demningene ville det her kun vært bekker og mindre vann.



Nedre sagdam (1968).



Rørgate inn til kraftstasjonen (1968).



Ivar Gundersen ved kontrollpanelet (1968).



Ivar Gundersen ved inngangsdøra til kraftverkstasjonen (1968).

Den lille grenda Fjell fikk elektrisk strøm fire år før resten av kommunen

Sigvard Gundersen, eier av Fjeld gård ved Bindingsvann, bygde sammen med sønnene Ivar og Oskar et privat elektrisk kraftverk allerede i 1913. Fjell-grenda fikk dermed strøm fire år før resten av kommunen (1917). Kraftverket var i drift i 53 år, til det ble lagt ned i 1966. Demningen og rørgate er fortsatt synlig i terrenget.

På stedet der kraftstasjonen ble bygd, hadde det i 300 år stått et vannsagbruk, Fjeldsaga. Kraftkilden til både den tidligere vannsaga og den nye kraftstasjonen var Bindingsvannet, med to demninger og en rørgate med ca. 10 m fall. I 1913 var det ikke snakk om elektrisitet til oppvarming av boliger, kun til lypærer. Den første turbinrørgaten var i tre, men ble i 1945 skiftet ut til malmjernsrør, som fortsatt ligger i terrenget fra demningen til turbinstedet.

Hvorfor ble Fjell først ute i kommunen?

På et kommunestyremøte 15. desember i 1911 ble det lagt fram en skrivelse fra Arbeidsdepartementet om at det var adgang for gårdbrukere og mindre kommuner til å få veiledning for utnyttelse av vannkraft for mindre E-verk. Oppslag om dette ble slått opp i hele kommunen, og en såkalt «forberedende komité» i kommunen vurderte ulike alternativer. Bekken fra Bindingsvann var førstevalget, og Børter i Enebakk nestevalget. Begge alternativ ble frafalt i kommunestyret, begrunnet med frykt for liten og usikker vannføring.

Da det ikke ble et kommunalt anlegg, bygde den framsynte og teknisk informerte familien Gundersen på Fjeld gård en privat kraftstasjon i 1913 som forsynte gården og de nærmeste naboene i Fjell-grenda med strøm. Generatoren kunne produsere 35 kW, og leverte 230 volt spenning. Ca. 40 abonnenter på det meste.

Kraftstasjonen ble først nedlagt i 1966, men fra 1954/55 fikk de fleste beboerne på Fjell strøm fra Ski

E-verk, da ny offentlig linje ble åpnet. Dette var et meget stort framskritt for grenda, idet strømmengden var lav og spenningen variabel fra egen kraftstasjon, og mange på Fjell var ikke tidligere tilkoblet strøm. Det åpnet seg nå mulighet for alle etterlengtede elektriske hjelpemidler som f.eks. elektrisk oppvarming.

Svein Gundersen, sønn av Ivar, forteller at de på Fjeld gård hovedsakelig brukte egen strøm, men hadde en hendel nede i låven som kunne vris over til «Skistrøm». Dette var spesielt aktuelt om sommeren, da det ofte var lite vann til kraftstasjonen.

Kommunen jobbet videre med alternativer for elektrisk kraft for kommunen, og A/S Glommen Tresliperis

kraftstasjon ved Kykkelsrud i Askim, bygd i 1903, ble valgt. Gjennom kommunen gikk allerede overføringsledninger fra Kykkelsrud til Kristiania. Kommunene Kråkstad, Ås, Frogn, Oppegård og Nesodden besluttet i 1915 å danne Follo kraftselskap for å sikre kommunene elektrisk kraft. Høyspentledning ble bygd fra Kykkelsrud-ledningene til en hovedkoblingsstasjon på Skiseng i Ski, og hver kommune dannet egne E-verk. Strømmen til Ski stasjonsby og omkringliggende områder ble påsatt 8. juli 1917, to år før offentlig overlevering av ferdig anlegg til hele Follo. Men, Fjeld gård og de nærmeste naboer, som de eneste i Ski, hadde da hatt strøm i 4 år!

Kilder: Avisartikler ØB, samtaler med Svein Gundersen på Fjeld gård og samtaler med tidligere skogbestyrer Haldor Hildre.
Bilder: Samlet inn av Ski Historielag.

JANUAR

Dag/uke	1	2	3	4	5
Mandag		6	13	20	27
Tirsdag		7	14	21	28
Onsdag	1	8	15	22	29
Torsdag	2	9	16	23	30
Fredag	3	10	17	24	31
Lørdag	4	11	18	25	
Søndag	5	12	19	26	

Nyttårsdag 1. januar

Travkjøring

avholdes på Midtsjøvannet i Ski søndag 18. jan.
kl. 14 (2). Mange løp og god deltagelse.

Start dame- og gubbeløp med 10 anmeldte
hester. Musikk på banen.

Entre: Voksne kr. 1.00. Barn 50 øre.

Annonse ØB 1942.



Målpassering.



Travløpene på Midtsjøvannet i 1943 trakk flere hundre tilskuere.

40 år med travløp på Midtsjøvannet

I uminnelige tider har det i Ski vært tradisjon med kappkjøring og kappridning. Navnet «Ski» kommer fra den gamle formen Skeidi som er avledet av ordet skeid. Skeid betyr et sted der man holder kappløp eller kappriding.

I ordentlig gamle dager var ofte Sandersletta (Kirkeveien) den perfekte rettbanen, og svært godt egnet og brukt til formålet.

Ski og Kråkstad travlag ble stiftet i 1919, og allerede i januar 1920 gikk det første travløpet på Midtsjøvann. Minus 19 grader, 5 løp med sulky og 4 med spisslede. 400 tilskuere.

Før 1919 var det hovedsakelig vanlige brukshester i Ski, men etter 1919 kom mere «travblod» inn – en lettere gren av «dølahesten» Gudbrandsdalshest/Østlandshest – i dag kalt kaldblodshester.

Datidens beste kaldblods travhest, Petter Tidemand (f. 1952) var eid av Håkon Holm på Langhus. I nyere tid var varmblodshesten Steinlager (f. 1998) kåret til Norges beste travhest – eid av Skimannen Knut Olausson, og har fått en helfigur skulptur i Ski.

Årlig (med få unntak pga. isforhold) ble det avholdt travløp på Midtsjøvann fra 1920 til 1960. Disse travstevnene ble svært populære, både for hestefolket og vanlig publikum. I 1943 ble det f.eks. avholdt rundbaneløp på Midtsjøvann, og det ble snekret tribuner i flere uker i forveien, og over 2000! mennesker kom for å se på.

Det var under stevnene mange løp i ulike kategorier, der ett var kjemping om Midtsjøpokalen i sølv. Det var også vanlig med såkalte «kjerring- og gubbeløp» for de over 50 år.

Travhestene kom både fra Ski, nabokommunene og Oslo (Bjerke), og hestene kunne også løpe flere heat. Flere av travløpene hadde over 100 påmeldte hester.

Hester i Ski kommune fra mange til få			
År	Ski	Kråkstad	Sum
1929	359	322	681
1939	338	386	724
1949	321	300	621
1989			83

I 2003 ble det avholdt et nostalgiløp på Bråtetjern på Siggerud, 40 år etter siste isbaneløp i Ski. 700 m (1115 alen) rett strekke. 4 hester i hvert heat, alle hester minimum 2 løp + kjerring- og gubbeløp. Initiativtaker var «traveksperten» og forbundsleder i Oslo og Akershus Travforbund, Kjell Gaarder, også tidligere leder av Ski og Kråkstad Travlag (i dag Follo Travlag), og med et langt yrkesliv liv på Bjerke travbane.

Kilder: Flere avisartikler i Østlandets Blad, boka «Glimt fra bygdemiljøet (1995 – Kråkstad Landbrukslag og Ski Bondelag), samt historielagets kalender 1987.

Bilder: Ski historielag.

FEBRUAR

Dag/uke	5	6	7	8	9
Mandag		3	10	17	24
Tirsdag		4	11	18	25
Onsdag		5	12	19	26
Torsdag		6	13	20	27
Fredag		7	14	21	28
Lørdag	1	8	15	22	
Søndag	2	9	16	23	

Samefolkets dag 6. februar

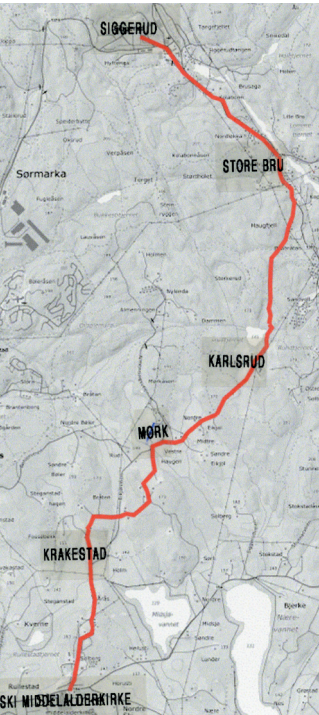


Postveien mellom Ski og Siggerud — her har vognen satt seg fast i Karlsrukskogen (1931).

Post- og kirkevei mellom Ski og Siggerud

Før Siggerudveien overtok som hovedvei mellom Ski og Siggerud på begynnelsen av 1920-tallet, gikk det en gammel og enkel kjerrevei fra Ski, via Eikjolveien, Karlsrud gård, videre gjennom skauen til Bru og videre til Siggerud delvis via Lille Bru. Denne ble kalt Postveien, og ble også brukt som Kirkevei. Veien var 11 km lang, mot dagens Siggerudvei som er 14 km lang. Fra Postveien gikk det sideveier til Jørgenrud/Gjedsjø og til Langhus.

I 1887 kom den nye veien mellom Kontra og Jørgenrud, mens forbindelsen fra Jørgenrud til Siggerud først kom i 1922. Postveien fungerte imidlertid som en del av landpostruten helt opp til slutten av 1930-tallet, og det var Hans Kristian Skoghus som betjente denne ruten fra 1919 til 1935.



Postveien var en svært viktig gammel ferdselsåre for gange, ridning og hestekjerrer. Det ble fraktet post, varer og personell. Inntil Siggerud kirke ble bygd i 1905, var veien også Kirkevei for Skaubygda (Siggerud med omegn) til Ski kirke. Tidligere var det så å si et pålegg om å delta på gudstjenester hver søndag (kirketukt). Det var også plikt til at alle unge skulle konfirmeres, og i den

Kart som viser hvor Postveien gikk. Som det fremgår gikk Postveien ikke helt langs Eikjolveien, da sistnevnte først ble åpnet i 1917.

forbindelse ble Kirkeveien flittig brukt til den langvarige konfirmasjonsundervisningen i Ski kirke.

Selv om Siggerud fikk sin kirke i 1905, fortsatte konfirmasjonsundervisningen og konfirmasjon i Ski kirke fram til 1954 (da ble konfirmasjonen for første gang gjennomført på Siggerud).

Postveien har fortsatt mange vakre partier for friluftsvandreren, og er en viktig del av «Milorgstien» fra Siggerud.

I 2005 arrangerte Siggerud menighet «kirkemarsjen» mellom Ski og Siggerud – 11 km. Med årets konfirmanter som veivisere. Tilrettelagt matpause etter 8 km.

Kilder: Gamle kart, Halvor Mørck. Siggerud kirkes jubileum 2005. Hovedbildet er samlet inn av Ski Historielag.



Bilde fra Postveien. Legg merke til at vegen er godt oppbygd med grøfter i dag. Foto: Reidar Haugen.

MARS

Dag/uke	9	10	11	12	13	14
Mandag		3	10	17	24	31
Tirsdag		4	11	18	25	
Onsdag		5	12	19	26	
Torsdag		6	13	20	27	
Fredag		7	14	21	28	
Lørdag	1	8	15	22	29	
Søndag	2	9	16	23	30	

Fastelavn 2. mars, Vårjevdøgn 20. mars



Foto: Ukjent fotograf og år.

Tannlege Olav Viken var også en utøvende kunstner, og har blant annet lagd busten av spillemannen og komponisten Anders Viken, som står foran Skei hotell i Jølster. Tidligere Ski kommunes kommunevåpen, med tre hestehoder i en ring, er tegnet og konstruert av Olav Dag Viken.



*Foto: Grunde Vale (2023).
Kommunevåpen: Kopiert fra Internett.*



Jorun Viken (niese til Olav Dag Viken) og Rune Andresen. Foto: Østlandets Blad (2019).

Andresen Bil, Olav Dag Viken, og historien om en bil

Andresen Bil – historien i korte trekk

1952. 19 år gamle Bjørn Andresen etablerte firmaet Andresen Sveise og Rep. Verksted, med tilhold i garasjen til foreldrene i Fjellveien i Ski. Firmaet drev med biloppretting og mekaniske reparasjoner, produksjon av tørkestativ, sykkelstativ, teltstativer, tråbiler og barnesenger.

1955. Fimanavnet endret til Follo Karosseriservice, og ble lokal repr. for Falken Redningstjenester

1956. Forhandler av Ford.

1957. Flyttet inn i leide lokaler i Løkkåsveien.

1964. Firmanavnet endret til Follo Bil & Karosseri. Ble Mercedes-Benz og DKW (Audi) forhandler

1965. Flyttet til Industriveien.

1967. Avtalene som forhandler av Morris (hadde vært det noen år) og DKW ble droppet til fordel for Peugeot

1968. Bedriften ble omdannet fra personlig firma til aksjeselskap, med Bjørn Andresen som eneksjonær, og leder av bedriften.

1985. Bjørns sønn Rune ble adm dir.

1987. Firmanavnet endret til Follo Bil.

1990-årene. Bedriften etablerte seg også i Askim, og med en avdeling for lastebiler i Moss.

2001. Flyttet til Åsveien 5.

2005. Askim-avdelingen innviet sitt nye bygg på høsten

2005. Både i Ski og i Askim dreide virksomheten seg om salg av nye og brukte Peugeot og Mercedes-Benz, i tillegg til serviceverksted for disse merkene.

2008. Et bilskadeverksted i Nordby ble tatt i bruk

2012. Gjennom historien har Andresen-familien spilt en sentral rolle i bedriften, men i et par tiår har det også vært medeiere utenfor familien. I 2012 kjøpte Rune Andresen(Bjørns sønn) og hans familie tilbake medeieres aksjer, og driften ble omstrukturert og samlet i selskapet Andresen Bil AS, med Christian Andresen (Runes sønn) som administrerende direktør.

2023. Christian overlot ledervervet til Askimmannen Kim Staw i 2023, men bedriften er fortsatt eid av familien Andresen.

Historien om en bil, C-607974

I 1969 solgte Follo Bil & Karosseri en av Norges første Peugeot 504 biler. Bilen fikk registreringsnummer C-607974, og kjøper var tannlege Olav Dag Viken.

Viken brukte bilen til han gikk bort i 1980. Vikens enke kjørte ikke bil, og bilen ble dermed stående ubrukt i garasjen frem til 1987, da den ble solgt til Thor Løkke i Ski. 15 år senere ønsket Løkke å kvitte seg med bilen på grunn av mangel på lagringsplass, og tilbød sin tidligere kollega Arne Bødker å overta bilen.

Bødker takket ja og fraktet den hjem til Drøbak, hvor den bare ble stående.

I 2015 fikk Rune Andresen nyss om den gamle 504-en til Viken, tok kontakt med Bødker, og kjøpte bilen tilbake, 46 år etter at den ble solgt første gang.

Rune fikk bilen pusset opp, og fire år senere var den som ny (se det store bildet).

Olav Dag Viken

var tannlege, politiker og bildekunstner. I 1930 avla han tannlegeeksamen, og etablerte samme år tannlegeklinikk i Rutheimgården i Ski. Da Løkkegården sto ferdig, ble klinikken flyttet dit.

I lokalsamfunnet var Viken aktiv kommunepolitiker (Venstre), og var med på å stifte Ski kunstforening i 1968.

Kilde: Østlandets Blad

APRIL

Dag/uke	14	15	16	17	18
Mandag		7	14	21	28
Tirsdag	1	8	15	22	29
Onsdag	2	9	16	23	30
Torsdag	3	10	17	24	
Fredag	4	11	18	25	
Lørdag	5	12	19	26	
Søndag	6	13	20	27	

Palmesøndag 13. april, Skjærtorsdag 17 april, Langfredag 18. april, 1. påskedag 20. april, 2. påskedag 21. april



Peder Lobben, født 10. mai 1858 i Skotselv på Modum, var en anerkjent ingeniør og lærebokforfatter. I flere perioder bodde han i USA, men i 1914 flyttet han tilbake til Norge for godt, og kjøpte eiendommen Vestheim i Skotbu.

Peder Lobben på sin 80-årsdag 10. mai 1938. Bildet er samlet inn av Ski Historielag.

En brevskolens pionér – bosatt i Skotbu

Mekanikeren

I unge år jobbet Lobben i fire år ved Kongsberg Våpenfabrikk og 2 år ved L. Engebretsens maskinverksted i Christiania. I 1879 dro han til Amerika og fikk jobb som mekaniker ved Johnson, Bye & Co våpenfabrikk i Worcester, Mass. . Fabrikken hadde startet opp noen år tidligere og ble drevet av to emigrerte nordmenn, Iver Johnson og Martin Bye.

Lobben ble i Worcester et par år.

I desember 1881 kom han tilbake til Norge. Like over nyttår i 1882 begynte han som elev ved Horten tekniske skole, men avbrøt studiene utpå høsten, og dro tilbake til Amerika. Der fortsatte Lobben i sin gamle jobb i Worcester.

Ved siden av jobben, i fritiden, studerte Lobben via brevkurs, noe som var en ganske ny utdanningsmetode den gangen. Etter hvert ble han uteksaminert som ingeniør fra The International Correspondance School. Hos Johnson, Bye & Co steg han i gradene og ble forfremmet til tegner, konstruktør og til fabrikkens verkmester og tekniske leder.

Lærebokforfatteren

I tillegg til arbeidet på våpenfabrikken holdt Lobben også på å skrive en lærebok. Under et kort opphold i Norge i 1893 ga han ut boken Lommebog for mekanikere. Den var på 280 sider og kom iførste omgang i et opplag på 1000 eksemplarer. Seinere kom den i flere opplag og etter hvert ble sidetallet kraftig utvidet. Den ble også gitt ut på engelsk og svensk. I 1901 ga han ut boken Elektricitet og Magnetisme. Senere kom det flere bøker. Lobben var også en flittig bidragsyter til flere tekniske fagtidsskrifter både i Norge og i USA.

Ekteskap og familie

I 1892 giftet Peder Lobben seg med norskfødte Anna Mathea Paulsen. Sammen fikk de barna Theodore Fred og Agnes. I 1900 reiste familien til Norge, nærmere bestemt til Kristiania, der Peder fortsatte å arbeide med lærebøker. Året etter flyttet han med familien til Skotselv, og her bygde han opp Skotselvens manometerfabrik. I februar 1902 ble datteren Anna født, men

dette ble ikke en udelt lykkelig begivenhet, for like etter fødselen døde kona, Anna Mathea. Senere samme år reiste Lobben tilbake til Amerika sammen med de tre barna. I Amerika ble Lobben snart kjent med svenskfødte Clara Elisabeth Hansen. De to giftet seg våren 1903. Samme høst ble datteren Edith født. Senere, i 1908, fikk de også datteren Esther.

I 1914 flyttet Lobben tilbake til Norge for godt, og kjøpte eiendommen Vestheim i Skotbu, hvorfra han startet og drev en korrespondanseskole.

Brevskolen

I USA var Lobben blitt kjent med den nye undervisningsformen brevskoler, eller korrespondanseskoler som det vel ble vanlig å kalle det. Vel hjemme igjen satte han i gang arbeidet med å etablere en brevskole etter forbilde av The International

Correspondance School der han selv hadde tatt sin tekniske utdannelse. Lobbens tekniske korrespondanceskole ble startet i Kristiania i 1916 – 2 år etter at Sigvald Mortensen startet Norsk korrespondanseskole, den første brevskolen i Norge.

Lobbens tekniske korrespondanseskole kunne tilby kurs i matematikk, fysikk, kjemi og elektronikk. Mange, både i Norge og i andre land, benyttet seg av denne brevskolen, og i 1938 hadde skolen hatt rundt 16.000 elever.

Østlandets Blad (ØB) hadde sommeren 1932 en prat med ingeniør Lobben – om hvorledes korrespondanseskolen ble drevet. Lobben hadde da drevet brevskolen i 16 år. Årlig hadde Lobben 200-300 elever. Et kurs, 100 brev, varte vanligvis 3 år, men det var noen som tok det på bare 2 år – dvs. ett brev i uka. Clara Lobben døde i 1933, 65 år gammel, mens Peder Lobben døde i 1954, 96 år gammel. Han tilbrakte de siste leveårene på Nordstrand – hos datteren Edith.

Kilder: Lokalhistoriewiki og ØB

MAI

Dag/uke	18	19	20	21	22
Mandag		5	12	19	26
Tirsdag		6	13	20	27
Onsdag		7	14	21	28
Torsdag	1	8	15	22	29
Fredag	2	9	16	23	30
Lørdag	3	10	17	24	31
Søndag	4	11	18	25	

Offentlig høytidsdag 1. mai, Frigjøringsdag 1945 8. mai, Kristi Himmelfartsdag 9. mai, Grunnlovsdag 17. mai



Torvet, hvilestue for trette reisende. Her bodde Åsmund. Etter å ha tjoret hesten gikk Dag inn i stua.



Inne i stua satt Åsmund, og Dag spurte om siste nytt. De satt lenge å pratet om ufreden som rådet.



På en annen kant av landet hadde Dovren røket uklar med naboen Ronden, og Dovren bestemte seg for å flytte.



Med skuldrene under stua, og med uthuset og bølingen klemte i armkroken, la Dovren i veg sydover – til en fin plass nede i Viken som han visste om.



Ved Ekebergåsen hadde Dovren en prat med Ekebergnissén, som fortalte om ufreden mellom Viken og Follo, og bad Dovren om å megle.



Ved Gjørjevann oppdaget Dovren at han var tørst, og bøyde seg ned og drakk. Og så mye drakk han at det ble bare en liten pytt igjen.



Ved Gaupåsen satte Dovren huset sitt ned. Han syntes sjøl han var forsiktig, men drønnet da stein slo mot stein var stort.



Det ble nå sluttet fred mellom Follingene og de fra Vikean.



I dag ligger Gaupestein der og danner grense mellom to fylker og tre kommuner.

I dag ligger Gaupestein der og danner grense mellom to fylker Østfold og Akershus. Fire bygder støter til denne steinen: Kråkstad, Ski, Enebakk og Tomter. Ingen menneskelig makt klarer å rokke hytta til Dovrefjellnissén. Bjørnen er forsvunnet fra traktene, gaupa ble borte for noen år siden, men elgen beiter langs Høymyra, og Svartbekken klukker fremdeles like hemmelighetsfull som for århundrer tilbake. Torvet er revet, den gamle Kongeveien er i ferd med å gro igjen, Gjørjetjern er en liten sumpmyr med en vannpytt i midten, men Gaupestein ligger. Ser du godt etter når du kommer dit inn, så finner du merkene etter skuldrene og nakken til Dovren, og like bak steinen, når du kommer inn fra Ski, ligger en litt mindre – den som var uthus. I dag skriver vi navnet vårt i boka som ligger i en trekasse med lokk under steinen, mens vi speider utover det veldige skogdistriktet. Fremdeles kan du finne små daler som er rene villmarka, helt umulig å trenge gjennom. Storfuglen braser gjennom trærne, og tiuren spiller om våren. Og er du riktig heldig en sein høstkveld, hvis det er helt stille, kan du kanskje få se Dovrenissen som står og speider utover skogen. Kanskje tenker han på de mange kongene han har sett ri langs kongeveien til Oslo. Men helst tror jeg han rister på det gråsprenge hodet sitt og er lynende gal over den forbistrede teknikken som er i ferd med å trenge også hit inn.

Martinsen fikk for mange år siden av Kjell Haug en A3-utskrift av sagnet, som han hadde fått av tidligere redaktør i Østlandets Blad, Harry Harsson. Sagnet sto på trykk i Østlandets Blad 23.12.1953 – undertegnet av en Harry Hansen.

Gaupesteinsagnet

«Det stod en skinnkledd kar med jaktspydet sitt foran Torvet. Han kikket rundt seg med kvasse blikk, som om han ventet overfall. Den svarte hesten hans dampet av svette etter det harde rittet.

Det var den 25 år gamle Dag Torgeirson fra gården Hov i Tomter som stod her, og liksom ikke visste om han torde gå inn. Han var sendt av Vikenhøvdingen for å se etter fienden. Vikenkarene hadde leiret seg på gården hans i natt, men også de var redde for overfall. Det var ufred i distriktet, og de store endelause skogene som hadde gitt hver skoggangsmann ly og hvile, stod truende og liksom ville kvele alle som våget trenge seg inn her.

Det var Follokarene som krenket grensen mellom Viken (Tomter) og Follo (Kråkstad, Ski og Enebakk). Grensen gikk etter Vikens mening nord for Gaupåsen, mens den etter Follingenes mening skulle gå over myra syd for Gaupåsen (Høymyra). Derfor var det han stod her inne i sentrum av skogene og speidet etter fienden.

Torvet var hvilested for de trette reisende som kom helt fra Danmark og Tyskland gjennom Sverige og skulle til Oslo. Her gikk rideveien over det som vi i dag kaller Breimåsan gjennom Kråkstad, forbi Myrvoll, og fram til Oslo. Denne veien er kjent som Kongeveien.

Brått bandt Dag hesten sin til et tre og gikk inn i hvilestuen. Her bodde Åsmund, en fryktet skogskar og kjent som en som aldri var redd, enten det var i kamp mot bjørn eller andre villdyr, eller da han etter sigende var anfører for den fryktede røverbanden inne i Tjuveroa. Nå drev han veiding i skogene fra Asgjerrudtjern i nordvest til Vientjern i syd og Langen i øst. Helst likte han seg nord i skogene ved Gaupåsen, her kjente han seg fri og frank. Her kjente han hver flekk, hver knaus og hvert lite tjern. Her inne ulte reven og gaupa, her brummet bjørnen og her knaket det i skogen når elgen braste fram til beitemarkene rundt myrene. Her spilte storfuglen i de gamle kjempetrærne som hadde trosset vind og vær.

Men nå likte han seg ikke der inne, nå lurte farene fra bakhold, han var Vikenkar, og da hjalp det lite om han kunne bruke jaktspyd og borse. For det var ufred i dette veldige skogriket. Dag spurte etter nytt, og de to ble sittende og prate om det som hendte i skogene nå.

Nettopp på denne tida var det at Dovrefjellnissen røk uvenner med nærmeste grannen sin, Rondenissen. Det var nå som utgjort også at den reivungen mente at han var eldst, han visste jo så inderlig godt at han, Dovrenissen, hadde stått fadder til far til Rondenissen. De hadde hatt en frisk batalje, men nå var tålmodigheten slutt. Han husket en gang for mange år siden at han hadde sett seg ut en fin plass nede i Viken, og dit skulle han sannelig reise. Stakkars Rondenissen ble uten naboer og da sturte han vel i hjel en dag. Nå sto han nettopp i ferd med å reise, men sannelig stakk ikke det forbistrede snyteskaftet til Ronden fram over åskanten. Jaså, øst, vest, hjemme best, sa han. Dette var prikken over ien. Med et hest gaul satte Dovren skuldrene under stua si, uthuset og bølingen klemte han godt inn i armkroken og så satte han sydover. Ved Ekebergåsen hadde han en frisk samtale med Ekebergnissen som fortalte om ufreden mellom Viken og Follo. Han bad Dovren om å megle, så skulle han på sin side sørge for gode dager for Dovren. Dovren var hjertens enig og fortsatte sydetter. Ved Gjørjevann oppdaget han at han var tørst, og bøyde seg ned og drakk. Og så mye drakk han at det ble bare en liten pytt igjen.

Da han kom fram til Gaupåsen, så han utover det veldige skogriket. I øst blinket det fra Langen, i nord så han helt ut til sjøen, og over alt vrimlet det med dyr. Jo, her ville han bo, han satte huset sitt ned like nedenfor åsen, og på østsiden satte han uthuset med bølingen.

Han syns sjøl han var veldig forsiktig, men drønnet da stein slo mot stein var så stort at Dag og Åsmund fór forskrekket opp og grep etter våpnene. Da de om morgenen gikk nordover langs Svartbekken, fikk de til sin overraskelse se at det røk fra en diger stein som aldri hadde vært der før. Ikke så de spor etter steinsprang, og mennesker kunne ikke ha lagt denne digre steinen her. Begge tok det som et varsel fra høyere makter om at her skulle grensen gå. I undring dro de tilbake, og Dag sprengred til Hov og fortalte Høvdingen hva han hadde sett. Derfor sluttet Follingene og karene fra Viken fred, for nå hadde de fått grense som aldri kunne flyttes.»

Kilde: Teksten er hentet fra naturfotograf Stein Kristian Martinsens nettside - bildeteksten under det store bildet ovenfor hører også med.

JUNI

Dag/uke	22	23	24	25	26	27
Mandag		2	9	16	23	30
Tirsdag		3	10	17	24	
Onsdag		4	11	18	25	
Torsdag		5	12	19	26	
Fredag		6	13	20	27	
Lørdag		7	14	21	28	
Søndag	1	8	15	22	29	

Unionsoppløsningen 1905 7. juni, 1. pinsedag 8. juni, 2. pinsedag 9. juni, St. Hansaften 23. juni, St. Hans 24. juni



Det hvite huset nærmest fotografen ble kalt "Moenhuset". Til høyre ser vi eiendommen Arnebo. Her drev Albert O. Brovold fargehandel og isenkramforretning (inngangen til venstre). I tillegg solgte han også bensin. Ved siden av Brovold hadde Skotøimagasinet lokaler. I murhuset sentralt i bakgrunnen bodde familien Sperbund. År: 1930. Bildet er samlet inn av Ski Historielag.

Skis en gang livlige handelsgate - Nyveien/Nordbyveien

Den første innfartsveien til Ski vestfra ble anlagt samtidig som tettstedet grodde opp rundt Smaalensbanen, som åpnet i 1879, og gikk der Gamleveien går i dag.

Nyveien

I 1904-05 startet arbeidet med en ny innfartsvei til Ski fra vest. Arbeidet startet ved krysset Ås grense og Gamleveien, eller Hjørnet som dette krysset også ble kalt.

Den nye veien, som sto ferdig i 1907, fikk navnet Nyveien, som i mellomkrigstiden ble endret til Nordbyveien – oppkalt etter Nordby-gårdene rett vest for Nygårdskrysset ved E-18. Eldre folk brukte imidlertid navnene Nyveien og Hjørnet til langt ut i 1960-årene.

Nordbyveien

Store og små virksomheter ble etablert langs Nyveien/Nordbyveien, og fra jernbanebrua til Ås grense, en strekning på snaue 2 kilometer, var det rundt 1960 et trettittalls foretak med adresse Nordbyveien:

Liten pølsebu på vestsiden av jernbanebrua
Ski Meieri
Dahl kolonial
Kjus kolonial
Strøm konfeksjon
Kippenes kafé
Stufa elektriske fabrikk
Grov kolonial
Fjell kolonial
Baker Fossum
Baker Larsen
Sæther kolonial
Gullsmed Grøstad
Søstrene Sæther, skotøy
Ustvedt kjøttforretning
Albert O Brovold, bensin og jernvare
Thorvaldsen kiosk. Hadde først fiskeforretning i Jernbaneveien.
Glassmester Vargset
Torp, Ski og Ås møbelforretning
Lislerud kolonial
Nordbyveien fryseri

Belgen kiosk
Østreng blomster
Søstrene Mathisen kolonial
Ski Samvirkelag kolonial
Odd Fjellmo transport
Stamsås bilverksted og bensinstasjon
Lien, blikkenslager
Aandahl renseri og skinnkåpe oppbevaring
Sæthren og Wraamann trykkeri
Oscar Aas, skreddermester
Abrahamsen kjøttforretning
Holger herrekonfeksjon

Av virksomhetene nevnt ovenfor er det i dag bare Sæthren og Wraamann som fortsatt eksisterer, men bedriften holder nå til på et industriområde på Ellingsrud.

Nordbyveien var den eneste innfartsåren til Ski sentrum vestfra, inntil Søndre Tverrvei, som en del av fylkesvei 154 mellom Nordby i Ås og Vik i Enebakk, ble åpnet i 2007. Dette førte til en betydelig forbedring av trafikkmiljøet langs Nordbyveien i den vestre delen av Ski, og med Søndre Tverrvei som hovedinnfartsåren til Ski fra vest, kunne man nå starte arbeidet med å gjøre om Nordbyveien til en miljøgate.

I 2016, etter 8,5 år med planlegging og arbeid, kunne representanter for Statens vegvesen og fylkeskommunen, sammen med ordfører Ola Nordal i Ås og ordfører Tuva Moflag i Ski erklære miljøveien Nordbyveien for åpnet. Prislappen på 200 millioner kroner ble dekket av fylkeskommunen.

JULI

Dag/uke	27	28	29	30	31
Mandag		7	14	21	28
Tirsdag	1	8	15	22	29
Onsdag	2	9	16	23	30
Torsdag	3	10	17	24	31
Fredag	4	11	18	25	
Lørdag	5	12	19	26	
Søndag	6	13	20	27	

Olsok 29. juli



Som komponist står Kjeldaas bak rundt regnet 300 verker. Som musikk lærer er det kanskje bildet av Kjeldaas med alpelue på hodet som flest elever husker.

Den store komponisten fra Langhus – Arnljot Kjeldaas

I den del av Nordre Follo kommune som omfattes av tidligere Ski kommune, er det noen få kommunale veier der en persons for- og etternavn inngår i veinavnet. En av disse er Arnljot Kjeldaas vei som går nordvestover fra Langhusveien, ca. 100 meter fra jernbanebrua ved Langhus stasjon. Veien følger Langhusveien parallelt til den løper sammen med denne igjen etter ca. 350 meter. Opparbeidelsen av veien startet sommeren 2021, og høsten samme år flyttet de første beboerne inn i to boligblokker i den nordligste delen. Veien er oppkalt etter komponisten og organisten Arnljot Kjeldaas (1916–1997).
Gunnar Arnljot Kjeldaas ble født i Idd ved Halden, og allerede som 9-åring sto han på låvebrua og dirigerte et kor av jevnaldrende.

Utdannelse

I 1939 bodde Kjeldaas på Jar, og gjennom diverse spillejobber (pianist) på kaféer og restauranter, skaffet han seg nok penger til å konsertdebutere på orgel i Vår Frelsers kirke (Oslo) 22.03.1939. Det ble mange lovord blant musikk anmelderne i de store riksdekkende aviser, så vel som i lokalpressen. Året etter tok han organisteksamen, og i 1941 ble det sanglærereksamen og videre klaverstudier. Senere lærte han også om dirigering og komposisjon, i tillegg til videre orgelstudier.

Arbeidsliv

I 1944/45 var Kjeldaas organist i Hønefoss, og i 1945/46 musikkritiker i Arbeiderbladet.
De neste 10 årene (1946-56) var han organist og dirigent i Rjukan. I 1957 kom Kjeldaas til Langhus, som organist ved Ski middelalderkirke, og høsten 1962 fikk han stillingen som sang- og musikk lærer ved Ski interkommunale høyere skole, og senere ved Ski ungdomsskole.

Komponisten, pianisten, cembalisten og dirigenten

Som komponist står han bak rundt regnet 300 verker, hvorav i underkant av 100 er utgitt på norske forlag. Han var i sin tid kanskje den eneste norske komponisten som skrev verker spesielt for cembalo.
Kjeldaas hadde flere hundre oppføringer som pianist og cembalist,

og dirigerte kor på mange steder i Norge – blant annet i Nordland, Bærum, Oslo, og Ski.

Skolekorpseene lå Kjeldaas hjerte nært, og skolekorpseene både på Langhus, i Siggerud, og i Nordby nøt godt av hans dirigentferdigheter.

Anerkjennelse

Kjeldaas oppnådde å få blant annet Statens komponiststipend to ganger, TONOs reise- og arbeidsstipend, og ble prisbelønt for Hovdensanger, orgelkoral forspill, samt for komposisjoner .

Kjeldaas medvirket i atskillige NRK-konserter, både som pianist, organist, cembalist og dirigent. På hans 60-årsdag hadde NRK et eget Kjeldaas-program, hvor pianistene Kjell Bækkelund, Sigvart Fotland og Robert Levin medvirket, foruten blant annet sangeren Olav Eriksen.

I 1996 fikk Kjeldaas Ski kommune kulturpris.

Kilde: Diverse utgaver av Østlandets Blad

Bilder: Utlånt av Kjeldaas barn



AUGUST

Dag/uke	31	32	33	34	35
Mandag		4	11	18	25
Tirsdag		5	12	19	26
Onsdag		6	13	20	27
Torsdag		7	14	21	28
Fredag	1	8	15	22	29
Lørdag	2	9	16	23	30
Søndag	3	10	17	24	31



"Karamellkoker'n" til Hestø foran landhandleriet. Tilnavnet fikk bilen fordi det i motorrommet ble oppbevart karameller til ungene. Foto: Utlånt av Knut Hestø.

Furuset Landhandleri på Langhus

Johanne Sæter, eier og driver 1924-1926

Norsk Kundgjørelsestidend meddelte 23.08.1924 at det til firmaregisteret for Follo var anmeldt at Furuset Landhandleri aktet å drive handel på Furuset i Ski, ved krysset der Oppegårdveien og Langhusveien møtes.

I kunngjøringen står det ingenting om hvem som skulle drive landhandleriet, men vi vet at det var Johanne Sæter.

I 1926 ble foretaket omdannet til et aksjeselskap, A/S Furuset Landhandleri – antagelig i forbindelse med at Johanne på den tiden giftet seg med byggmester Wiktor Heriverd Strand, og ekteparet drev forretningen sammen.

W. H. Strand, driver 1929-1933

Wiktor anmeldte i 1929 til handelsregisteret at han under firmaet Furuset Landhandleri, W. H. Strand skulle drive handel i Ski og Kråkstad. Wiktor døde i 1933, bare 46 år gammel.

Olaf Taugbøl, driver 1934-1946

Etter Wiktors død solgte Johanne forretningen til Olaf Taugbøl, og 21. november 1933 opplyste Østlandets blad (ØB) at herr Taugbøl av lensmannen var meddelt handelsbrev med fast utsalgssted ved Furuset i Ski. Johanne hadde på sin side begynt handel i villa Skovseth ved Langhus.

Erling Hestø, driver 1946-1953

Olaf Taugbøl drev landhandleriet til 1946, da lensmannen i Ski, ifølge ØB 01.07.1946, utferdiget handelsbrev til Magnus Johansen for å drive Furuset landhandleri etter Taugbøl.

Fjorten dager senere kom ØB med en korreksjon – tidligere Furuset landhandleri skulle nå drives videre som A/S Magnus Johansen, og med Erling Hestø, Wilhelm Hestø, og Magnus Johansen som eiere.

I praksis ble imidlertid det etablerte forretningsnavnet Furuset landhandleri benyttet videre.

30.03.1953 ble A/S Furuset Landhandleri's bo tatt under skifterettens behandling som konkursbo, og fordringshaverne ble innkalt til en samling på sorenskriverens kontor i Drøbak. Fordringshavernes krav ville bli prøvet i en skiftesamling på sorenskriverkontoret 5. juni 1953 kl. 10.30, og til denne ble kreditorene innkalt.

Olaf Taugbøl, eier og driver 1953-1960

Furuset Landhandleri unngikk konkurs, og Olaf Taugbøl overtok driften av forretningen. Taugbøl drev Furuset Landhandleri samtidig med at han desember 1960 åpnet ny forretning i Steen & Steens kombinerte forretnings- og industribygg på Langhus –ca 400 unna, på hjørnet av

Langhusveien og Gamle Vevelstadvei, og landhandleriet ble snart lagt ned. I dag er bygningene revet.

Kilder:
Østlandets Blad.
Annonse ØB 23/12 1948.



SEPTEMBER

Dag/uke	36	37	38	39	40
Mandag	1	8	15	22	29
Tirsdag	2	9	16	23	30 
Onsdag	3	10	17	24	
Torsdag	4	11	18	25	
Fredag	5	12	19	26	
Lørdag	6	13	20	27	
Søndag	7 	14 	21 	28	

Høstjevdøgn 22. september



Guribhytta på 1950-tallet. Hytta ble revet på 1970-tallet og i dag står bare grunnmuren igjen. Bildet er samlet inn av Ski Historielag. Fotograf: Ukjent.

Guribyhytta - en veiløs hytte i Siggerudskogen med spennende historie

I Skiskogene er det mange grunnmurer etter tidligere husmannsplasser og hytter. Alle har sin spennende historie. På en veiløs furukolle mellom Siggerud og Oksrud gård sto Guribyhytta fra 2. verdenskrig til 1970-tallet. Guribyhytta har en svært spennende historie. Skogarealet hytta sto på, mellom Siggerud og Oksrud, har siden 1917 vært eid av tidligere Ski kommune. Kommunen kjøpte også Vevelstad gård med skog i 1912 og Krokhol gård med skog i 1917 – til sammen 30.000 da skog. I dag er dette del av Nordre Follo kommuneskoger.

Bakgrunn

Under krigen fikk Ski kommune, som de fleste kommuner i landet, et kommunestyre og en ordfører som sympatiserte sterkt med okkupasjonsmakten. Nazi-styret i Ski averterte (bl.a. i Fritt Folk og Aftenposten) i 1942 eiendommene Vevelstad, Siggerud og Krokhol for salg. Dette resulterte i at Siggerud gård med ca. 1000 da skog ble solgt i juli 1943. Deler av Krokhol gård ble også solgt. Vevelstad ble ikke solgt. Kjøperen av Siggerud gård het Thorolf Guriby, kjøpesum 100.000 kr. Guriby var slettes ingen nazist, som en skulle tro. Han var kun ute etter å kjøpe en gård. Under krigen ble også Siggerud gård, med Guriby og frue samt sønnen Erik som vertskap, en viktig hemmelig base for Milorg med illegale våpenlager og illegale møter i Milorg D13 (Oslo). Dette er godt dokumentert i skriftlige kilder. Etter krigen ble det rettssaker som resulterte i at alle salg gjennomført av nazi-kommunestyret ble kjent ugyldige, og alle de solgte eiendommene ble tilbakeført til kommunen. Siggerud gård med skog ble tilbakeført til Ski kommune i mai 1948. En god del hyttetomter (14) på Siggerudåsen var blitt solgt under krigen av den nye eieren. I tillegg til salgsprisen av disse, måtte Guriby også betale for skog som ble avvirket under krigen. Men Guriby ble godskrevet kjøpesummen og vedlikehold av bygninger mm. De solgte hyttetomtene på Siggerudåsen ble imidlertid videreført i privat eie etter

krigen. Disse hadde tomtekjøperne kjøpt i god tro. I dag er alle hyttene omgjort til flotte helårsboliger på Siggerudåsen. I tillegg bygde Guriby sin egen hytte (jakthytte?) på et furuskogplatå syd for Siggerud. Denne godtgjorde kommunen Guriby med kr. 2750,-. Men totalt måtte Guriby betale kommunen kr. 91.000,- i sluttoppgjøret, hvorav salgsinntekter av hyttetomter og avvirkning av skog var de største postene som kom til fradrag av kjøpesummen. Guribyhytta ble etter krigen stående i kommunens eie. Noe ukjent hva hytta til en hver tid ble brukt til, men i flere perioder på 1950- og 60-tallet ble hytta brukt som «sosialbolig» for trengende familier i kommunen. Vi kjenner til at flere barnerike familier ble «plassert» her av kommunen, i denne veiløse åsen. Barna gikk på Siggerud skole. I dag

høres det ekstremt ut å «forvise» fattige familier til en slik øde og primitiv plass, men den gang var dette vanlig. Skjebnen til Guribyhytta kjennes ikke eksakt, men det ryktes at hytta ble revet på 1970-tallet og materialene ble gjenbrukt andre steder. I dag står bare grunnmuren igjen.

Kilder: Rettsbok for Follo herredsrett – Siggerud gård 12. mai 1948 og samtale med ett av barna som vokste opp i Guribyhytta på 1950-tallet, samt samtaler med tidligere skogbestyrer Haldor Hildre.

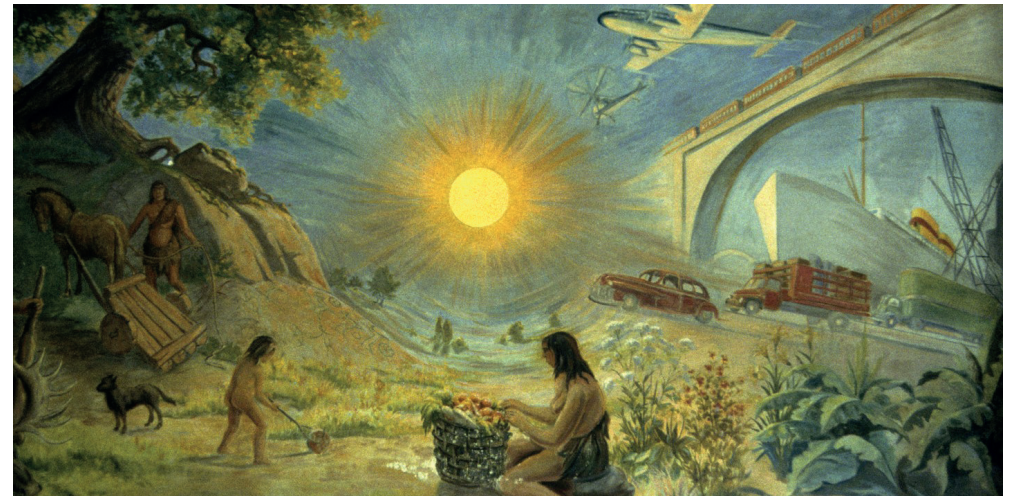
OKTOBER

Dag/uke	40	41	42	43	44
Mandag		6	13	20	27
Tirsdag		7	14	21	28
Onsdag	1	8	15	22	29
Torsdag	2	9	16	23	30
Fredag	3	10	17	24	31
Lørdag	4	11	18	25	
Søndag	5	12	19	26	

FN-dagen 24. oktober



Hjulet



De store muligheters land



Gnisten

Avfotografering av Adolf Egebergs veggmalier i spisesalen til Ski Mek. Verksted fra 1952. Foto: Elisabeth Torp



Relieff som fremstiller søskenflokken Huseby – 5 gutter og ei jente

Ski Mekaniske Verksteds spisesal

I Historielagets Kalender 2019 er i november måneds tema omtalt hovedpunkter i Ski Mekaniske Verksteds historie, og den vil derfor ikke bli gått nærmere inn på her.

I Østlandets Blads utgave av 23.07.1952, under artikkelen med overskriften **Ski har fått sin Freiasal**, sto blant annet følgende: «I følge bygningsloven og arbeidervernloven er det påbudt å bygge spisesaler i forbindelse med nye fabrikkbygg. Likevel er det sjelden at vi har sett en spisesal ved en så vidt liten bedrift med mer tiltalende utforming enn den nyinnvidde salen i Ski Mek. Verksted. Og sjelden spiser vel arbeidere og funksjonærer sine medbragte brødsiver i mer fargestrålende omgivelser enn i denne salen.»

Til journalisten uttalte Gunnar Huseby at det var lagt ned et stort arbeid i utforminga av spisesalen - først og fremst fordi firmaet ønsket at arbeidere og funksjonærer skulle få et hyggelig spise- og forsamlingsrom, men også fordi man trengte en pen og representativ sal for å ta imot de mange foreninger som ofte besøkte Ski Mek. Verksted for å se på fremstillingen av kjøleanleggene.

Veggmaleriene

Det som gjorde størst inntrykk på journalisten var «de fargerike freskomaleriene som dekker tre store felter på veggene. Det er maleren Ekeberg, som bl.a har dekorert spisesalen i Ski Hotell, som er mester for disse gnistrende, lyse motivene som gir en allegorisk fremstilling av teknikkens fremskritt fra steinalderen og fram til i dag». I avisartikkelen beskrives så hvert av de tre dekorerte feltene.

Om det første feltet står å lese «Motivet som han har kalt *De store muligheters land*, gir en fremstilling av landet med skog, fjell, og fjorder, og skal etter malerens mening gi et bilde av teknikkens muligheter for utvinning og kultivering av landets naturrikdommer.»

Om det neste dekorerte feltet uttrykte journalisten seg på følgende måte:

«Videre følger vi hans fremstilling av varmen som det livgivende element i det neste feltet med motto *Gnisten* - fra steinaldermenneskets forsøk med flintesteiner til vår tids strålendeopplyste storbyer.»

Om det tredje feltet står følgende:

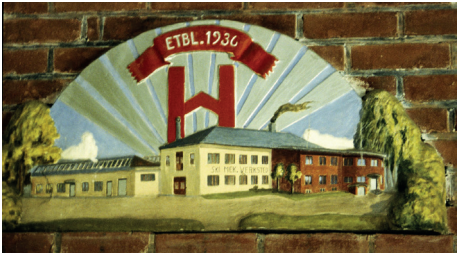
«I feltet som har mottoet *Hjulet* vil man kunne følge malerens tanke fra de første bosetningers primitive hjulredskaper til teknikkens fartsvidundere.

Den mest personlige dekorasjonen er imidlertid et relieff som er utført av samme kunster, og som fremstiller seks småbarn – fem gutter og en jente. Det er søskenflokkene Huseby – eierne av Ski Mek. Verksted.»

Kunstneren Egeberg

Adolf Egeberg (1889-1958) var fra Oslo, og var utdannet teatermaler. Han var i mange år ansatt ved Trondheims Teater, og deretter ved Casino og Centralteatret i Oslo. Han var med Ernst Rolf på hans turnéer i Sverige, og malte en rekke interiører i Stockholm og i Göteborg. Han har også skrevet barnekomedien Lille prinsesse Solgull.

Kilde:
Østlandets Blad
og Wikipedia.



NOVEMBER

Dag/uke	44	45	46	47	48
Mandag		3	10	17	24
Tirsdag		4	11	18	25
Onsdag		5	12	19	26
Torsdag		6	13	20	27
Fredag		7	14	21	28
Lørdag	1	8	15	22	29
Søndag	2	9	16	23	30

Allehelgensdag 2. november



Ringnes, (Hjulet) var et populært utfartssted. Oslo-folk tok gjerne søndagsturen hit. Bildet er et postkort, og er skannet fra Birger Løvlands bok Hilsen fra Follo.



Håndverkeren i Ski drev Dahl-Hansen i noen år på 1960-tallet. Håndverkeren ble revet i 1967.



Tangen var en gammel skysstasjon ved Gjersjøen. Dollargliset til Dahl-Hansen er på bildet parkert utenfor.



Løkkegården med blant annet Ski restaurant, som Dahl-Hansen (etter sin død, kone og datter) drev i mange år. Bildet er fra 1980-tallet.

Restaurantkongen i Ski og Follo, Osvald Dahl-Hansen

Dahl-Hansen ble født 27.12.1911 i Sarpsborg, men kom som seksåring til Ski, hvor han ble bofast. Osvald vokste opp i Eikeliveien som den eldste av 4 søsken. Han gikk på Kontra skole til 1926, og ble konfirmert i Ski kirke.

Osvald dro til sjøs som 15-åring, om bord i gamle Bergensfjord – først som messegutt, men avanserte gradvis, og var i en årrekke bartender. Avbrutt av en periode i land, da han utdannet seg som kokk og stuert ved Hotellfagskolen, fortsatte Osvald å seile - frem til 9. april 1940. 8. april 1940 gikk han i land i Norge, etter da å ha seilt på England i konvoi siden krigens begynnelse i september 1939.

I august 1940 begynte Osvald sin egen kafévirksomhet på Kampen i Oslo, og siden kjøpte han Astra kafé i Lille Grensen, og overtok også Bygdøy Sjøbad som han drev til 1945, da han igjen dro til sjøs. I 1952 ble han imidlertid utsatt for en bilkollisjon i New York, og det satte en stopper for Osvalds sjømannsliv.

I 1955 kjøpte han Ringnes (Hjulet) og overnattingsstedet Tangen. Her startet han, som den første i Follo, med catering. Denne ble drevet av hans kone Mathilde.

I forbindelse med Osvalds 50-årsdag i 1961, skrev Østlandets Blad 22. desember blant annet: «I dag driver Dahl-Hansen hele 10 etablissemeter, nemlig Ringnes Drive In, Tangen Kafé, Sea Side restaurant i Drøbak, Sentrumskaféen og Ås Hotell i Ås, Håndverkeren, Garderobebygget og Ski Restaurant i Ski, Vestby Kafé i Vestby, og Astra Kafé i Lille Grensen i Oslo. Ski Restaurant og Ås Hotell ble åpnet i desember d.å.»

Det ble imidlertid for omfattende å drive alle disse stedene, og Dahl-Hansen konsentrerte seg etter hvert om Kafé Astra i Oslo, og Tangen, Ringnes og Ski Restaurant i Follo.

Osvald Dahl-Hansen var meget interessert i fotball og bridge. Han fortalte at når Fredrikstad hadde fotballkamp i Oslo, kom de alltid innom Ringnes om de vant. Tapte de, reiste de forbi.

I restaurantene hadde han stadig arrangementer for blant annet foreninger, bridge, og danseskoler. Mange husker nok nyttårsaftene på Ski restaurant da Dahl-Hansen slo 12 slag med en skiftenøkkel på en kullsyreflaske.

Pga. funksjonsnedsettelse på benet, måtte han kjøre bil med automatgir. Han kjøpte en Bell Air Chevrolet i USA som var med Oslofjord til Norge.

Han døde brått og tidlig som 61-åring. Kone og datter drev noe av virksomheten videre.

Kilde: Østlandets Blad.
Bilder er samlet inn av Ski Historielag.



Dahl-Hansen var en stor restauratør med omfattende virksomhet.

DESEMBER

Dag/uke	49	50	51	52	53
Mandag	1	8	15	22	29
Tirsdag	2	9	16	23	30
Onsdag	3	10	17	24	31
Torsdag	4	11	18	25	
Fredag	5	12	19	26	
Lørdag	6	13	20	27	
Søndag	7	14	21	28	

Første søndag i advent 7. desember, 1. juledag 25. desember, 2. juledag 26. desember

Bilder og kalendere

Enkelte bilder i denne kalenderen finnes i fotoarkivet til Ski Historielag, samt i Nordre Follo biblioteks lokalhistoriske biledearkiv. Bruk lenken under fanen Album på Ski Historielags hjemmeside <https://ski.historielag247.no/#> for å søke i bibliotekets arkiv – historielagets biledearkiv er foreløpig ikke tilgjengelig.

Registrering av bilder

Ski Historielag er interessert i enkeltbilder eller samlinger av bilder fra alle kanter av Ski. Du må gjerne ta dem med til oss, eller vi kommer hjem til deg for å notere opplysninger om bildene og låne dem for avfotografering.

Kontakt Ski Historielag

Hvis du ønsker kopi av et bilede, eller ønsker å kjøpe tidligere års kalendere og bøker som historielaget har gitt ut, eller ønsker å få registrert bilder fra din egen fotosamling - send epost til historielagets e-postadresse ski.historielag@gmail.com, eller oppsøk historielagets kontor i Usvedthuset på Waldemarhøy. Kontortiden er vanligvis tirsdager kl. 11–14.

Takk

Vi takker alle som har bidratt med bilder og opplysninger til årets kalender. Takk også til alle som hjelper oss med å selge kalenderen.

Vi har hatt et nummerket samarbeid med Liv Kari Strand i Rolf Ortesen Grafisk Produksjon – takk til henne! Rolf Ortesen Grafisk Produksjon har trykket kalenderen.

Årets kalenderkomité har bestått av Odd Lauritz Aamodt, Arild Andersen, Reidar Haugen, Fred Øyvind Johnsen og Grunde Vale.

Komiteén tar forbehold om mulige feil.

Ski historielag

Vil du bli medlem, ta kontakt med styret.



Facebook - Ski historielag



www.ski-historielag.no